

Adabiyotlar

1. Назаров М.Г. Қашқадарё хавзасининг антропоген ландшафтлари ва уларнинг геоэкологик ҳолати. PhD дисс. автореф. –Самарқанд: 2020. 19-б.
2. Шарипов Ш.К. Табиати муҳофаза қилишда геоэкологик ёндашув (Тошкент вилояти мисолида). Геог.фан.ном. автореф. –Т.: 2011. 25-б.
3. Рафиқов А.А. Геоэкологиянинг назарий ва методологик асослари. // География ва кадрлар. – Тошкент: 2001. 143-б.
4. Холиқулов Ш.Т., Якубов Т.Б. Шўртангаз кимё мажмуасининг атроф-муҳитга таъсири. Ўзбекистон География жамияти ахбороти. 55-жилд. -Тошкент: 2019. 14-18-б.

REZYUME. Maqolada bugungi kunda dolzarb masalalardan biri bo'lgan, Qashqadaryo havzasida sanoat korxonalarining, jumladan neft va gaz sanoati korxonalarini tevarak-atrofga ta'siri o'rganilgan. Ushbu muammolarni shakllanishida tabiiy hamda antropogen omillarning roli, uni bartaraf etish chora tadbirlari haqida bayon etilgan.

РЕЗЮМЕ. В статье рассматривается влияние промышленных предприятий, в том числе нефтегазовой промышленности, на окружающую среду в бассейне Кашкадарьи, что является одним из актуальных вопросов сегодня. Изложена роль природных и антропогенных факторов в формировании этих проблем, а также меры по их устранению.

SUMMARY. The article examines the impact of industrial enterprises in the Kashkadarya basin, including oil and gas industry enterprises, on the environment, which is one of the pressing issues today. The role of natural and anthropogenic factors in the formation of these problems and measures for their elimination are described.

QASHQADARYO VILOYATIDA QISHLOQ TURIZMINI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO TAJRIBALARDAN FOYDALANISH

S.Normatov – assistent o'qituvchi

Shaxrisabz davlat pedagogika instituti

Tayanch so'zlar: qishloq turizmi, aholi daromadi, qishloq uylari, agroturizm, turizm qishlog'i.

Ключевые слова: сельский туризм, доходы населения, сельские дома, агротуризм, туристическая деревня.

Key words: rural tourism, population income, rural houses, agrotourism, tourist village.

Kirish. Butunjahon turizm tashkiloti (UNWTO) va Jahon savdo tashkiloti (WTO)ning ma'lumotlariga ko'ra, jahon bo'yicha 2023-yilda xalqaro turizm bozorida 1,4 trillion dollarlik xizmatlar eksporti amalga oshirilgan hamda sohada tiklanish jarayoni kechmoqda, Xalqaro turizm 2023-yil oxiriga kelib pandemiyadan oldingi darajaning deyarli 90 foiziga yetadi. Jahon sayyohlik tashkilotining (UNWTO) so'nggi ma'lumotlariga ko'ra, Xalqaro turizm 2023-yilda 1,4 trillion AQSh dollarini tashkil etdi [3]. Binobarin, turizm tarmoqlari orasida qishloq turizmi ham urbanizatsiya jarayonining oshib borishi natijasida tez rivojlanib borayotgan sohalaridan biri sifatida uning ulushi ortib bormoqda. Shu nuqtayi nazardan qishloq turizmini geografik tadqiq etish muhim va dolzarb masalalardan biri sifatida qaralmoqda. Chunonchi, O'zbekistonda, qolaversa Qashqadaryo viloyatidagi turistik imkoniyati yuqori bo'lgan qishloqlarda turistik xizmatlarni amalga oshirish asnosida hududlarning turistik salohiyatini yanada yuksaltirish imkoniyatlarini aniqlash va baholash hamda mavjud infratuzilmani takomillashtirishni taqozo etadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son Farmoni 1-ilovasidagi 35-maqсад: "O'zbekiston bo'ylab sayohat qiling" dasturi doirasida mahalliy sayyohlar sonini 12 million nafardan oshirish hamda respublikaga tashrif buyuradigan xorijiy turistlar sonini 9 million nafarga yetkazish nazarga tutilgan holda turizm va madaniy meros obyektlari infratuzilmasini rivojlantirish hamda 8 mingdan ortiq madaniy meros obyektlaridan samarali foydalanish bo'yicha davlat

dasturini qabul qilish va 2026-yilgacha turizm sohasida band bo'lgan aholi sonini 2 baravar oshirib, 520 ming nafarga yetkazish maqsad qilingan [1]. Bu o'z o'rnida hududlarda turizm sohasida yangi ish o'rinlari, kichik biznes, kambag'allikni qisqartirish, hududlarni iqtisodiy rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etishi nuqtayi nazaridan qishloq turizmi rivojlangan davlatlar tajribasini o'rganishni talab qiladi.

Asosiy qism. Qishloq turizmi bugungi kunda ayniqsa Fransiya, Italiya va Ispaniyada rivojlangan turizm sohalaridan biri hisoblanadi. Shahar shovqini va shovqinidan charchagan odam tabiat qo'ynida maroqli dam olishi, mahalliy aholining an'anaviy turmush tarzi bilan tanishishi, qishloqlarda sayyohlar turli ekinlarni yetishtirish va qishloq xo'jaligi ishlarida qatnashishning nozik jihatlarini o'rganishdan zavqlanadilar. Bundan tashqari qishloq turizmida sayohat xarajatlari nisbatan past bo'lishi, butun oilaviy sayohat uchun ochiqligi va farzandlar bilan foydali va qiziqarli dam olish uchun ajoyib imkoniyat yaratadi. Agroturizm va qishloq turizmi tushunchasi 1980-yillardan qo'llanila boshlangan [4]. Asta-sekinlik bilan esa muomalaga qishloq turizmi termini kirib kelgan va agroturizm va qishloq turizmi qishloq turizmining bir qismi sifatida qarab kelingan. Ammo qishloq turizmi bizning nazarimizda kengroq tushuncha hisoblanadi. Chunki, qishloq joylarida agroturizm, etnoturizm, ekoturizm, gostronomik turizm va boshqalar majmuali bo'lishi, ular ichida esa biron bir sohasi drayver vazifasini bajarishini nazardan chetda qoldirmaslik lozimdir. Darhaqiqat, aytilish joizki, M.Usmanov (2024) tadqiqotlarida Qashqadaryo viloyatida "Hazrati Muborak Marvaziy" ziyoratgohi,

“Sulton Mir Haydar” yodgorlik majmuasi, “Murodbaxsh ota” ziyoratgohi, Abu Ubayda ibn al-Jarroh” yodgorlik majmui, “Abul Barakot Muyiynan-Nasafiy” ziyoratgohi, “Mirijanda ota” yodgorlik majmuasi, “Langar ota” ziyoratgohi, “Dorus – Saodat”majmuasi, “Dor ut-Tilovat” majmuasi, “Hazrati Bashir” ziyoratgohi, “Qusam ota” ziyoratgohi, Xo’ja Abdulaziz madrasasi, Qilichboy madrasasi kabi ziyoratgoh qishloq turizmi drayveri sifatida olish mumkin [3]. Qishloqlarning etno, agro, eko, gostromonik va tog’ turizmi drayveri sifatida esa Qashqadaryo viloyati shimoliy-sharqda Zarafshon tog’ tizmasi (Qoratepa va Chaqlikalon tog’lari), Hisor tog’ tizmasi (Beshnov, Sumsar, Shertog’, Xontaxti, Eshakmaydon, Maydanak, Toytalash, Chaqchar, Qorasirt va boshqalar), His ortog’ini janubiy-sharqda qismidagi (Osmontarash, Ko’ktog’, Konsoy, Kaypantog’, Torqopchig’ay va h.k.) tog’ tizmalari bilan chegaralangan qishloq joylarini kiritish maqsadga muvofiqdir. Tekislik qismida Qashqadaryoni o’rta va quyi sohillari, Muborak va Nishoncho’llaridagi qishloqlar esa ekoturistik va etnoturistik drayverlar sifatida kiritsak bo’ladi.

Izlanishlarimiz natijasida mintaqada turizm yo’nalishini tashkil etishning innovatsion modellari, turistik klaster yondashuvi asosida qishloq turizmini rivojlantirishga investitsiyalarni jalb qilishning tashkiliy-iqtisodiy asoslari, istiqbolda qishloq xo’jaligida joriy etishni rivojlantirish bo’yicha ilmiy xulosalar va takliflar ishlab chiqish talab etiladi. Tadqiqotning metodologik asosi nazariy va amaliy ma’lumotlarni, adabiy manbalar va nashrlarni xorij tajribasiga asoslangan holda o’rganish yaxshi samara beradi, - deb hisoblaymiz.

Qishloq turizmi bo’yicha bir qancha olimlar ilmiy qarashlari va tasniflari mavjud. Jumladan, **A.S.Kuskov va Yu.A.Djaladyanlar** Qishloq turizmi- bu qishloq oilasi tomonida o’z turar joyi va shaxsiy tomorqasi negizida hamda dehqonchilik xo’jaligini yuritish uchun ajratilgan yer uchastkasida tashkil etilgan mehmon uyida shahar aholisini dam olish demakdir, deb ta’riflaydi. Qolaversa qishloq oilasi tomonidan turar joy, ovqatlanish va qishloqning diqqatga sazovor joylari bilan tanishtirish ta’minlanishi lozimligi ham qayd etadi [6].

A.P.Ioshenko (2005) - Qishloq turizmi bu-sayyohlar uchun turli xizmatlarni o’z ichiga olgan qishloq uyida yashashdir, deb ta’rif beradi. Shuningdek, ekoturlar, sarguzashtli sayohatlar va qishloq aholisining turmush tarzida ishtirok etishi tushiniladi [5].

A.B.Zdorov (2004) - Qishloq turizmi bu – ekotizim va etnomadaniy majmualarga ziyon keltirmagan holda qishloq joylarga sayohat uyushtirish, deb ta’kidlaydi. Bunda turizm bevosita qishloq aholisining iqtisodiy rivojlanishiga va muammolariga yechim topishiga xizmat qilishi muhim deb hisoblaydi [6].

Bizningcha, **qishloq turizm - majmuali turistik resurslar va xizmatlarni taklif etish imkoniyatiga ega bo’lgan hududdir**. Binobarin, qishloq turizmi majmuali yondoshuvni taqozo etadi. Shuningdek, qishloqdagi biron bir turistik resurs drayver vazifasini bajaradi.

O’zbekiston hududida turizm sohasi barqaror rivojlanayotgan viloyat sifatida Qashqadaryo turistik

destinatsiyasining kelajakdagi rivoji uchun barcha imkoniyatlar qatori qishloq turizmi ham o’rniga egadir. Qashqadaryo hududi o’ziga xos geografik joylashuvga ega bo’lib, u janub va janubiy g’arbiy, shimoli- g’arbiy qismlari tekisliklardan, shimoli-sharqiy, janubi-sharqiy va sharqiy tomonlari tog’lardan iborat ekanligini qishloqlar o’zining takrorlanmas tabiati, xo’jaligi, etnografiyasi shakllanishida ma’lum darajada xizmat qilgan. Ayniqsa, qishloq hududlarida ekologik toza bo’lgan muhiti ekoturizmni, qishloq turmush tarzi etnoturizmni, xo’jalik faoliyati esa agroturizmni hududiy tashkil etishga xizmat qiladi. Tog’li hududlarning mavjudligi va ularning ko’pchiligi bugungi kunda mintaqada qishloq turizmini yo’lga qo’yish uchun manba hamda yetarli resurs bo’lib xizmat qiladi. Bu tabiiy resurslardan unumli foydalanish hamda qishloq hududlarining ijtimoiy ahvolini yaxshilashda aynan turizmni yo’lga qo’yishda bir qancha xorij davlatlarini tajribasini aytishimiz mumkin.

Fransiya qishloq turizmi - bu mamlakatning go’zal qishloqlari va tabiiy manzaralarini kashf etishga imkon beradigan turizm turi. Bu soha sayohatchilarga qishloq hayoti, mahalliy madaniyat, an’anaviy taomlar va tabiiy go’zalliklar bilan tanishish imkoniyatini beradi. Fransiya qishloq turizmining asosiy jihatlari tabiat bilan yaqinlik, qishloqlarda sayohatchilar toza havo, go’zal manzaralar va tinch muhitdan bahramand bo’lishlari asosiy ustunligidir. Bundan tashqari, mahalliy madaniyat va an’analar, sayohatchilar mahalliy aholi bilan muloqot qilib, ularning turmush tarzi va an’alarini o’rganish imkoniyatiga ega bo’lishadi. Shuningdek, Fransiya o’zining gastronomiyasi bilan mashhur. Qishloqlarda mahalliy mahsulotlardan tayyorlangan taomlar va ichimliklarni tatib ko’rish imkoniyati beradi. Fransiyaning mashhur qishloq mintaqalari Provansal qishlog’i: Lavanda dalalari, quyoshli iqlimi va go’zal qishloqlari bilan mashhur. Ushbu mintaqada piyoda yurish va velosipedda sayohat qilish imkoniyatlari ko’p. Burgundiya qishlog’i: vino ishlab chiqarish markazi. Sayohatchilar vino zavodlarini ziyorat qilishlari va mahalliy taomlarni tatib ko’rishlari mumkin. Normandiya qishlog’i: Tarixiy joylar, go’zal plyajlar va dengiz mahsulotlari bilan tanilgan. Lazuriy sohillaridagi qishloqlar: o’zining go’zal plyajlari, qishloqlari va tabiat manzaralari bilan mashhur.

Italiya qishloq turizmi – bu mamlakatning go’zal qishloqlari, tarixiy joylari va tabiiy manzaralarini kashf etishga imkon beradigan turizm turi. Bu soha sayohatchilarga an’anaviy italiyalik hayot tarzini, mahalliy madaniyatni va gastronomiyani o’rganish imkoniyatini beradi. Italiya qishloqlari o’zining go’zal tog’lari, vinolar bog’lari va dalalari bilan mashhur. Sayohatchilar toza havo va tinch muhitdan bahramand bo’lishlari mumkin. Qolaversa turistlar mahalliy aholi bilan muloqot qilib, ularning an’alari, san’atlari va urf-odatlarini o’rganish imkoniyatiga ega. Gastronomik tajribalar: Italiya o’zining mazali taomlari va vinolari bilan mashhur. Qishloqlarda mahalliy mahsulotlardan tayyorlangan taomlarni tatib ko’rish mumkin.

Italiyaning mashhur qishloq mintaqalari sifatida Toskana: Go’zal manzaralari, vinolar bog’lari va tarixiy

qishloqlari bilan mashhur. San Gimignano, Montalcino va Chianti kabi joylar sayohatchilar uchun juda qiziqarli. Umbria: Toskana bilan qo'shni mintaqa, unda ham go'zal tabiat va tarixiy qishloqlar mavjud. Assisi va Perugia kabi joylar mashhur. Piemont: Vино ishlab chiqarish markazi, shuningdek, go'zal tog'lar va qishloqlar bilan tanilgan. Sardiniya va Sitsiliya: Ushbu orollarda ham qishloq turizmi rivojlangan bo'lib, ularning o'ziga xos madaniyati va tabiat manzaralari mavjud. Italiya qishloqlari har yili qishloqlarda turli tadbirlar, festivallar va bozorlar o'tkaziladi, bu esa sayohatchilar uchun qiziqarli bo'ladi. Italiyada qishloqlarga yetib borish uchun temir yo'l va avtobus xizmatlari mavjud. Avtomobil ijarasi orqali ham sayohat qilish mumkin, bu esa sayohatchilarga erkinlik beradi.

Ispaniya qishloq turizmi – bu mamlakatning go'zal qishloqlari, an'anaviy madaniyati va tabiiy manzaralarini o'rganishga imkon beradigan turizm turi. Ispaniya o'zining xilma-xil mintaqalari, tarixiy joylari va mazali taomlari bilan sayohatchilarni jalb etadi. Ispaniyaning qishloqlari go'zal tog'lar, daryolar, plyajlar va dalalar bilan o'ralgan. Bu sayohatchilarga tinch muhitda dam olish imkonini beradi. Mahalliy madaniyat: Ispaniya qishloqlari o'zining boy tarixi, urf-odatlar va an'analari bilan mashhur. Sayohatchilar mahalliy aholi bilan muloqot qilib, ularning hayot tarzini o'rganish imkoniyatiga ega.

Gastronomik tajribalar: Ispaniya o'zining mazali taomlari, masalan, tapas, paella va jamon bilan tanilgan. Qishloqlarda mahalliy mahsulotlardan tayyorlangan taomlarni tatib ko'rish mumkin. Andalusiya: Flamenco raqsi, shirin taomlar va go'zal manzaralari bilan mashhur. Ronda, Mijas va Grazalema kabi qishloqlar sayohatchilar uchun qiziqarli. Kataloniya: Go'zal tabiat va tarixiy joylarga ega. Cadaqués va Besalú kabi qishloqlar ko'p sayohatchilarni jalb etadi. Galisiya: O'zining go'zal plyajlari va tabiat manzaralari bilan mashhur. Combarro va Sanxenxo kabi joylar sayohatchilar uchun qiziqarli. Bask: An'anaviy bask madaniyati va gastronomiyasi bilan tanilgan. Getaria va Hondarribia kabi qishloqlar juda go'zal. Rural mehmonxonalar: Mahalliy aholi tomonidan boshqariladigan qulay mehmonxonalar, bu sayohatchilar uchun qishloq hayoti bilan tanishish imkonini beradi.

Rossiyada qishloq turizmi uchun ko'plab yo'nalishlar mavjud, shuning uchun aviachiptalarni sotib olish va viza olish uchun vaqt sarflashning hojati yo'q.

Rossiyada qishloq xo'jaligini rivojlantirish uchun 72 milliard rubl ajratish rejalashtirilgan. Ajratilgan mablag'lar o'rta zonada sabzavot, meva va rezavorlar yetishtirish va Krasnodar o'lkasida tarvuz etishtirish uchun zarur. Rejaga ko'ra, keng ko'lamli inyeksiyalar 50 mingga yaqin kishini ish bilan ta'minlash, mahalliy infratuzilmani yaxshilash va qishloq aholisining hayot sifatini yaxshilash imkonini beradi. Dastur Rossiyada qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishi bilan u yoki bu tarzda bog'liq bo'lgan 50 ga yaqin sanoatni rivojlantirishni nazarda tutadi. Natijada, 2030- yilga kelib, qishloq turizmidan olinadigan daromad 50 milliard rublgacha oshishi kerak.

1. Krasnodar o'lkasi. 2017-yildan buyon viloyatda "Agroturizm" uyushmasi faoliyat yuritmoqda. Hozirda Krasnodar o'lkasida yuzdan ortiq qishloq turizmi markazlari - agroturizm majmualari, ko'chatxonalar, xususiy qishloq xo'jaligi mulklari, asalarichilik, chorvachilik fermalari, vino zavodlari, choy plantatsiyalari, otchilik klublari, baliqchilik va ovchilik bazalari mavjud. Agroturizm dasturi bo'yicha mehmonlarni qabul qiladigan fermer xo'jaliklari kichik shaharlar va Kuban qishloqlarida joylashgan. Yaqin atrofda tarvuz, makkajo'xori, pomidor, olcha, olcha, olma, shaftoli, olxo'ri, o'rik ekiladigan maydonlar mavjud. Kubandagi dam olish markazlari tashrif buyuruvchilarga ekinlarni yig'ish va hayvonlarga g'amxo'rlik qilishni o'rgatadi. Qishloq xo'jaligi ishlari evaziga sayyohlarga uy-joy va boshqa xizmatlar uchun chegirmalar taklif etiladi. Mehmondo'st mezbolar mehmonlarni yangi qishloq suti va pishloqlari bilan ta'minlaydilar va ularni bajonidil ekskursiyalarga olib boradilar. Ko'pgina qishloq uylarida hammom, asalarichilik va suv havzalari mavjud.

2. Kareliya So'nggi yillarda agroturizm ayniqsa Kondopoga, Louxskiy, Suoyarvskiy, Pudojskiy, Pitkarantskiy, Olonetskiy va Pryajinskiy tumanlarida ommalashdi. Mutaxassislar fikriga ko'ra, bugungi kunda Kareliyada qishloq joylarda 500 ga yaqin oila istiqomat qiladi, har yili 10 000 sayyohni qabul qiladi. O'rmonlar va ko'llar orasida dam olish sizga ajoyib Kareliya tabiatidan zavqlanish imkonini beradi. Sayohatchilar yog'och uylarda yashaydilar, qishloq hammomida dam olishadi va baliq ovlash, qo'ziqorin va yovvoyi rezavorlar terishdan zavqlanishadi. Qishda chang'i, qorda haydash va it chanasi mashhur mashg'ulotlardir.

1-jadval. Qashqadaryo viloyatidagi turizm imkoniyatlari yuqori bo'lgan tog' qishloqlari

Kitob tumani Qishloqlari	Shahrisabz tumani qishloqlari	Yakkabog' tumani qishloqlari
Bashir	G'elon	Tatar
Qaynar	Ko'l	Kaltaqo'l
Oqsuv	Miraki	Zarmas
Oyoqchi	Sarchashma	Vori
Palandara	Uloch	Nov
Varganza	Hisorak	Zomit
Jovuz	Xitoy	

Izoh: Jadval muallif tomonidan viloyat statistika boshqarmasi ma'lumotlari asosida tayyorlangan.

2-jadval. Qashqadaryo viloyatidagi turizm imkoniyatlari yuqori bo'lgan tog' oldi qishloqlari

Chiroqchi tumani	Qamashi tumani	Dehqonobod tumani	G'uzor tumani
Langar	Do'kanxona	Belboyli	Obihayot
Tarag'ay	Polvonsoy	Qizilsoy	Gumbuloq
Tutli	Oqzov	Duob	Pachkamar
G'orovli	Oqqishloq	Oqqishloq	Qirpach-kamar
To'laqo'l	Yong'oqli	Shaxshar	
	Ko'kbuloq	Dukonxona	
	Langar		

Izoh: Jadval muallif tomonidan viloyat statistika boshqarmasi ma'lumotlari asosida tayyorlangan.

3-jadval. Qashqadaryo viloyatidagi turizm imkoniyatlari yuqori bo'lgancho'l qishloqlari

Muborak tumani	Baxt Taqirquduq Zarbuloq Xo'jamuborak
Kasbi tumani	Baxt Taqirquduq Zarbuloq Xo'jamuborak
Kasbi tumani	Baxt Taqirquduq Zarbuloq Xo'jamuborak
Kasbi tumani	Baxt Taqirquduq Zarbuloq Xo'jamuborak
Kasbi tumani	Baxt Taqirquduq Zarbuloq Xo'jamuborak
Kasbi tumani	Baxt Taqirquduq Zarbuloq Xo'jamuborak

Izoh: Jadval muallif tomonidan viloyat statistika boshqarmasi ma'lumotlari asosida tayyorlangan.

Qashqadaryo qishloq turizmni rivojlantirishda xalqaro tajribalardan foydalanishga ahamiyat berilgan bo'lib, amaliy takliflarni bildirishda tadqiqotning nazariy va amaliy ahamiyati hamda istiqbolli turistik qishloqlarni ilmiy manbalar va nashrlarni o'rganish natijasida shakllantirildi. Qashqadaryo viloyati hududida mavjud turistik imkoniyatlariga ega bo'lgan qishloqlarni o'rganish zarur. Shu bilan birga qishloq hududlarda qishloq uylari, agroturizm, turizm qishlog'i, istiqbolli marshrutlar, turistik xarita dasturini yaratib, turistlarni taklif qilish lozim.

Xulosa. Qashqadaryoda qishloq turizmi faoliyati hali jadal suratlarda rivojlanmagan bo'lsada, viloyatda qishloq turizmining afzalliklaridan foydalanish uchun qulay sharoitlar mavjud bo'lib, xorij tajribasini o'rganish muhim masalalardan hisoblanadi. Viloyatdagi turizm imkoniyatlari yuqori bo'lgan qishloqlarni aniqlash, ilmiy asosda tahlil qilish orqali barqaror qishloq turizmni rivojlantirish strategiyasini xorij tajribasi misolida ishlab chiqish muhimdir.

Adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida»gi 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi «O'zbekiston-2030» strategiyasi to'g'risida»gi PF-158-son Farmoni.
3. Usmanov M.R. Janubi-g'arbiy O'zbekistonda turizmni rivojlantirishning geografik xususiyatlari mavzusidagi geog.fan.dok.(DSc) disser. –Samarqand: 2024.
4. Agzamova N. Hududlarning iqtisodiy rivojlanishida qishloq turizmining ahamiyati. // International scientific and practical conference «innovative approaches in study of the language, literature, translation, tourism and cultural heritage On the silk road», may 3-4, 2024.
5. Ющенко А.П. Развитие зеленого туризма в России. – Москва: «Кнорус», 2005. –С.234.
6. Здоров А.Б. Экономика туризма. – Москва: «Финансы и статистика», 2004. –С. 456.
7. Normatov S.A. Qashqadaryo qishloq turizmining shakllanishi va rivojlanishi. // «Zamonaviy geografiyada innovatsion g'oyalar: raqamli Iqtisodiyot va GIS texnologiyalar» mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya. – Qarshi: 2024.
8. <https://www.kp.ru/russia/selskij-turizm-v-rossii/>

REZYUME. Ushbu maqolada Qashqadaryo qishloq turizmni rivojlantirishda xalqaro tajribalardan foydalanishga ahamiyat berilgan bo'lib, amaliy takliflarni bildirishda tadqiqotning nazariy va amaliy ahamiyati hamda istiqbolli turistik qishloqlarni ilmiy manbalar va nashrlarni o'rganish natijasida shakllantirildi. Tadqiqotda nazariya va amaliyot o'rtasidagi bog'liqliklarga asoslanib, shu bilan birgalikda tahlil, taqqoslash, usullardan foydalanilgan.

РЕЗЮМЕ. В данной статье придается значение использованию международного опыта в развитии сельского туризма в Кашкадарье, а теоретическая и практическая значимость исследований при вынесении практических предложений сформировалась в результате изучения научных источников и публикаций перспективных туристских поселков. В исследовании использовались анализ, сравнение и методы, основанные на взаимосвязи теории и практики.

SUMMARY. This article emphasizes the use of international experience in the development of rural tourism in Kashkadarya, and the theoretical and practical significance of the study in making practical proposals, as well as the formation of promising tourist villages as a result of studying scientific sources and publications. The study was based on the relationship between theory and practice, and also used analysis, comparison, and methods.